

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО
ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ
БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫ

МААЛЫМАТ БЮЛЛЕТЕНИ

2021-жыл, октябрь

ЖК ШАЙЛОО
ВЫБОРЫ
28.11.2021

USAID
АМЕРИКАНЫН ЭЛИНЕН

Бир мандаттуу шайлоо округдарынан талапкерлерди көрсөтүү аяктады

"Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө"

Конституциялык Мыйзамга ылайык, шайлоо күнү 25 жашка толгон, добуш берүү үчүн укуктуу жана жогорку кесиптик билими бар Кыргыз Республикасынын жараны Жогорку Кеңештин депутаты болуп шайлана алат.

Талапкерлерди бир мандаттуу округдардан көрсөтүү ишке ашырылат:

1) ар бир талапкер ат салыша турган шайлоо округун көрсөтүү менен саясий партиялардын съезддеринде. Саясий партиялар бир мандаттуу округда бирден көп эмес талапкер көрсөтүүгө укуктуу. Талапкерди көрсөтүү чечими жашыруун добуш берүү менен кабыл алынат.

2) талапкер ушул округдан өзүн өзү көрсөтүү жолу менен КР БШКга талапкер катары катышуу ниети жөнүндө арызын тапшыруу жолу менен.

Талапкер бир округдан гана көрсөтүлүшү мүмкүн. Борбордук шайлоо комиссиясы өлкө боюнча 36 шайлоо округун түздү.

2021жылдын 13-октябрына карата КР Жогорку Кеңешинин

депутаттыгына бир мандаттуу шайлоо округдарынан 381 талапкер өзүн-өзү сунуш кылуу жолу менен (31 аял жана 350 эркек), алардын ичинен 8 талапкер 7 саясий партиялардан көрсөтүлдү.

Талапкерлердин эң көбү 19 адам Кадамжай шайлоо округунан көрсөтүлгөн.

Ал эми Ноокат жана Өзгөн шайлоо округдарынан аз санда 4 адамдан талапкерлер көрсөтүлгөн.

Облустарга жараша көрсөтүүлөр:

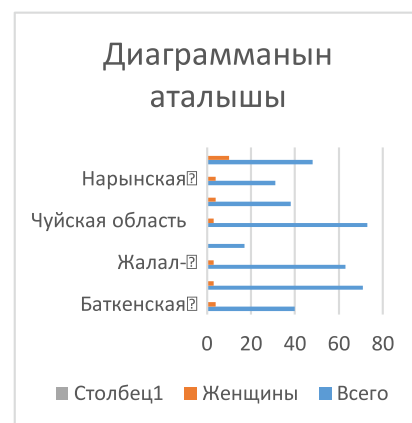
- Баткен облусу – 3 шайлоо округунан 40 талапкер көрсөтүлсө, алардын 4 аялдар.
- Ош облусу – 9 шайлоо округунан 71 талапкер көрсөтүлсө, алардын 3 аялдар.
- Жалал-Абад облусу – 7 шайлоо округунан 63 талапкер көрсөтүлсө, алардын 3 аялдар.
- Талас облусу – 2 шайлоо округунан 17 талапкер көрсөтүлсө, арасында аялдар жок.
- Чүй облусу – 6 шайлоо округунан 73 талапкер көрсөтүлгөн, алардын ичинен 3 аялдар.

• Бишкек шаары – 4 шайлоо округунан 38 көрсөтүлгөн талапкер болсо, алардын ичинен 4 аялдар.

• Нарын облусу – 2 шайлоо округунан 31 көрсөтүлгөн талапкер болсо, алардын 4 аялдар.

• Ысык-Көл облусу – 3 шайлоо округунан 48 көрсөтүлгөн талапкердин 10 аялдар.

Төрт талапкер билдирүүсүн чакыртып алышты.

23 партия КР ЖК депутаттарын шайлоодо талапкерлердин тизмесин көрсөткөндүгүн билдирди

2021жылдын 13-октябрына карата парламенттик шайлоого катышууга каалоосун билдирген 73 саясий партиянын ичинен 26сы КР БШКга съезд өткөрүү жөнүндө кабарлаган, анын ичинен 3 партия эки жолу съезд өткөргөн. Жалпысынан 23 партия талапкерлердин көрсөтүлгөн тизмеси тууралуу билдирди.

Аялдардын лидерлигин илгерилетүү боюнча тренерлер үчүн тренердик окутуулар башталды

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы “БУУ-Аялдар” түзүмү менен биргеликте тренерлер үчүн беш күндүк тренинг өткөрдү, алар өз кезегинде саясий лидерликке умтулган аялдарды окутат.

Окутуунун максаты - аялдардын лидерлигин илгерилетүү үчүн тренерлерди даярдоо, жаңы лидерлерди шыктандыруу жана Кыргызстандагы лидер айымдардын жөндөмүн өнүктүрүүгө инвестиция салуу.

Эл аралык тренерлер жана эксперттер - Молдова Республикасынын парламентинин мурдагы вице-төрайымы Лиана Палихович жана Сюзан Маркхам тренингди “БУУ-Аялдар” түзүмүнүн саясий катышуу тобу тарабынан иштелип чыккан саясий лидерликти жана талапкерлерди даярдоо боюнча колдонмону колдонуп өткөрүштү.

Бул колдонмо “БУУ-Аялдар” түзүмү талапкер аялдарды колдогон өлкөлөр деңгээлинде колдонууга жана адаптацияга арналган.

24 тренер даярдалды, алар эми кийинки тренингдерди бүткүл Кыргызстан боюнча өткөрө алышат. Бул демилге Кыргызстандагы аялдарды

парламенттик шайлоого катышууга шыктандырууга, лидерлик жөндөмдөрдү активдүү колдонууга багытталган.

«Тренингдин жыйынтыгы стратегиялык жактан маанилүү: машыктырылган тренерлер билимин башка аялдар менен бөлүшө алышат, аларды колдошот жана бул өз кезегинде өлкөнүн саясий жашоосуна катышкан лидер аялдардын санынын көбөйүшүнө өбөлгө түзөт», - деди КР БШК мүчөсү Акбалык Жумалиева.

КР БШК жана “БУУ-Аялдар” түзүмү Кыргызстандын 7 аймагында 13 тренинг өткөрүшөт, аларга парламенттик шайлоого катышууну көздөп жаткан 260ка жакын аял-талапкер катышуусу пландаштырылууда.

**КР БШК төрайымы Н.
Шайлдабекова эркин
шайлоолорду камсыздоо
үчүн кандай иштер
аткарылып жатканы
жөнүндө**

Кезектеги парламенттик шайлоого бир жарым ай калды. Алар ушул жылдын 28-ноябрында өтөт. Масштабдуу саясий иш-чара жогорку уюшкандыкты талап кылат жана бүгүнкү күндө ачык жана таза шайлоо өткөрүү үчүн бардык шарттарды камсыз кылуу милдети турат. Эксперттер ачык жана таза шайлоого шарттар түзүлгөнүнө ишенишет. Добуш сатып алуу катаал жана коркунучтуу болот.

Президент Садыр Жапаров парламенттик шайлоого кайрадан катышып жаткан азыркы депутаттарды ачык жана таза шайлоо өткөрүүгө чакырды. Мамлекет башчысынын айтымында, анын административдик ресурсту колдонууну токтотууга күчү жана эрки жетет.

Өлкөдө парламенттик шайлоо кандай уюштурулат, бүгүнкү күндө ата мекендик шайлоо системасы канчалык даяр, жалпысынан алганда, шайлоого болгон мамиле өзгөрдүбү жана эң башкысы, жарандардын ата

мекендик шайлоо системасына болгон ишеними өсөбү, - КР БШК төрайымы Нуржан Шайлдабекова айтып берет.

**Демократиялык жана эркин
шайлоолор – ар бир
мамлекеттин өзөктүү учуру**

Мыйзамдарга ылайык, шайлоо процессинин өзүнүн этаптары бар. Шайлоо күнү дайындалгандан бери эки негизги процесс башталды - шайлоочулардын тизмеси жана талапкерлерди көрсөтүү боюнча, азыр акыркысы аяктады.

Шайлоочулар жана талапкерлер шайлоонун эркиндиги жана демократиясы баалана турган шарттарды түзүүнүн негизги субъекттери болуп саналат.

Мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын бардык аракеттери ушул эки субъект үчүн шарт түзүүгө багытталышы керек.

Таза шайлоонун негизги көрсөткүчү - добуш берүүнү каалагандардын баары катышып, эркин добуш бере алышы, ал эми талапкер катары катышууну каалагандардын бардыгы бирдей мыйзамдуу шарттарда атаандашууга жана шайлануу укугун колдонууга мүмкүнчүлүк алышы зарыл.

**Шайлоочулар үчүн шарттарды
түзүү**

Шайлоочу өз эркин каалагандай билдирүү шарттары добуш берүү мүмкүнчүлүгүнүн критерийин камтыйт. Шайлоо участкалары жарандардын ар кандай категориялары үчүн, мисалы, майыптар үчүн ыңгайлуу болушу керек.

БШК ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын пассивдүү шайлоо укугун камсыздоо алкагында муктаждыктардын картасын түзөт, ал жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жана мамлекеттик органдардын аймактык бөлүмдөрүнө мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын жашаган жеринен шайлоо участкасына чейин социалдык такси уюштуруу, ыктыярчыларды жумушка тартуу, сурдо котормочулар, чалуу баскычтарын орнотуу ж.б. кыймылдын каттамынын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу боюнча чараларды көрүү үчүн берилет.

Муктаждыктар картасына ылайык, 2021-жылдын апрелине карата мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын жалпы саны 20187 болгон, бул 2021-жылдын 10-январында мөөнөтүнөн мурда өткөн президенттик шайлоого салыштырмалуу мүмкүнчүлүгү чектелген 1902 шайлоочуга көп.

Аскер кызматчылары сыяктуу категориялар үчүн атайын чаралар көрүлөт: документтердин болушун талдоо, шайлоочулардын тизмесине киргизүү ж.б.

Жеткиликтүүлүк, тандоону эркин жасоо жана добуштарды так эсептөө

Шайлоо системасын реформалоонун жана жаңы технологияларды киргизүүнүн натыйжасында өлкөдө жарандардын эркин тандоосун камсыз кылуу үчүн шарттар түзүлдү, добуш берүүнүн купуялуулугу мамлекет тарабынан кепилденет. Бирок мурунку шайлоолордогу башка мыйзам бузуулардан улам - бул административдик ресурс, кысым көрсөтүү, добуштарды мажбурлоо жана сатып алуу булар добуш берүүнүн жыйынтыктарын кыйыр түрдө бурмалап, жарандардын чыныгы артыкчылыктарын чагылдырган жок, биз добуш берүүнүн жетишилген ишенимдүүлүгүнө толук баа бере алган жокпуз.

Бул мамлекеттин эң маанилүү милдети болсо да - эл добуш берүү менен шайлоонун тагдырын чечүүсү үчүн шарттарды камсыз кылуу, бизде бул компонент бар, биз өкмөт менен бирдикте бардык кемчиликтерди ар тараптуу талдап чыктык жана алар менен бирге иштеп жатабыз.

Талапкерлерге шайлоого бирдей катышуу үчүн шарттарды камсыз кылуу, талапкерлер мыйзам бузган учурда да бирдей мамилени камсыз кылуу өтө маанилүү.

Анткени биз айрым жылдарда мыйзам бузуулары үчүн айрым талапкерлерге укук коргоо органдарынан тиешелүү аракет кылуу болбогондугуна туш болдук. Бул дагы талданды, шайлоо өнөктүгүнө катышуу үчүн баарына бирдей шарттарды камсыз кылуу үчүн саясий эрк жарыяланды.

Мындан тышкары, биз талапкерлерге жана партияларга программалык максаттарын шайлоочуларга жеткирүүдө максималдуу түрдө жардам беришибиз керек. Шайлоо пропорционалдуу система боюнча ачык тизмелер менен өткөрүлүп жаткандыгын эске алуу керек, шайлоо субъекттери көп, бул катаал тизмеси бар партиялар гана эмес, ар бир тизмедеги жеке талапкерлер бар экендигин эске алуу абзел.

Максималдуу маалымат берүү - мамлекеттин талапкерлерге бирдей укуктук шарттарды түзүү боюнча милдеттенмелеринин бир бөлүгү болуп саналат; биз бул чаралардын комплекси боюнча иштеп жатабыз.

БШКнын шайлоонун башка катышуучулары менен иштешүүсү

Бул милдеттерди аткарууда шайлоо комиссияларына жардам берүү үчүн жаңы форматта иштеген Республикалык штаб түзүлдү. Коопсуздук кеңешинин катчысынын республикалык штабдын башчысы болуп дайындалышы биздин өлкөдө шайлоо мамлекеттин коопсуздугунун факторуна айланып баратканын көрсөтүп турат.

Бардык аймактардагы штабдардын жолугушууларында биз бардык деңгээлдеги жетекчилерди - аймактык жетекчиликтен айыл өкмөтүнө чейин, тигил же бул жол менен шайлоого тиешеси бар бардык субъекттерди чогулттук. Муну менен бирге, ошол эле күнү бардык укук коргоо органдарынын облустук кеңешмеси, аймактык медиа борборлор жана массалык маалымат каражаттары үчүн тренинг өткөрүлдү.

Биз банктын кызматкерлери үчүн да шайлоонун финансылык ачык-айкындуулугу боюнча тренингдерди өткөрдүк, ошондой эле талапкерлерге аларга бардык жаңы эрежелерди тааныштыруу үчүн сөзсүз түрдө окуулар өттү.

Бул иш - чаралардын негизги мааниси - шайлоо процессинин тазалыгы, аны жарандардын

мыйзамдуу жана адилеттүү деп таанышы шайлоо комиссияларынан гана көз каранды эмес, ар бир мамлекеттик орган, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, укук коргоо органдары, жалпыга маалымдоо каражаттары, талапкерлер, шайлоочулар - бардыгы шайлоонун мыйзамдуу, эркин жана адилет болушун камсыздоого катышуусу тийиш.

Ошондуктан, мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына бардык уюштуруучулук жана материалдык-техникалык маселелерди чечүүдө комиссияларга максималдуу жардам көрсөтүү боюнча милдеттер коюлган, бирок ошол эле учурда комиссиялардын ишине же үгүт иштерине кийлигишүүгө жол бербөө, талапкерлер жана партиялар, ошол кездеги партиялардын же жеке талапкерлердин кызыкчылыгында иш кылбоо талабы коюлган. Ошондо бул мамлекеттик органдардын шайлоо процессине кошкон абдан маанилүү салымы болот.

Белгилүү бир мыйзам бузуулар болгондогу аракеттердин алгоритмдери укук коргоо органдары менен майда-чүйдөсүнө чейин талкууланып, ар бир мыйзам бузуу үчүн алгоритм иштелип чыккан.

Укук коргоо органдарынын өз убагында, ыкчам жана эффективдүү иш алып баруусу маанилүү. Эгерде шайлоо өнөктүгүнүн алгачкы этабында укук коргоо органдарынын кызматкерлери келип чыккан бардык мыйзам бузуулар боюнча ыкчам чараларды көрүшсө, бул мамлекеттен мыйзам бузууларга каршы абдан жакшы коңгуроо болот.

Укук коргоо органдары үчүн шайлоо өнөктүгүнүн өзгөчөлүктөрү белгиленди, бул кыска мөөнөттүү саясий, көп субъекттүү процесс болот. Эң башкысы, укук коргоо органдарынын жетекчилиги тарабынан да, жер-жерлерде мыйзам бузуулар боюнча ишти камсыз кыла турган катардагы кызматкерлер тарабынан да бул процессти кантип эффективдүү кылуу керектиги боюнча түшүнүшүү бар.

Баарынан мурда мамлекет мыйзам бузууларга көз жумбайт деген билдирүү берилген. Бул мыйзам бузуулар боюнча кырдаал көзөмөлдө экени жарандар үчүн да, шайлоо өнөктүгүнүн эрежелерин сактоо түрүндө салым кошо ала турган талапкерлер үчүн да жакшы кабар.

Шайлоонун жүрүшүндө маалымат берүү

Биз массалык маалымат каражаттары менен маанилүү жолугушууларды өткөрдүк, шайлоо процессиндеги

ММКнын ролун, алар кандай салым кошо аларын талкууладык. Маалыматтын баалуулугу, айрыкча шайлоо алдындагы мезгилде анын ишенимдүүлүгүндө жана өз убагында болушун түшүнүшүү бар экенин белгилеп кетсек болот.

Бул шайлоонун жүрүшүндө маалыматтык аспектинин ролу жаңы шайлоо тартиби киргизилгендигине байланыштуу жогорулоодо. Жарандар бир мандаттуу округдар боюнча бардык талапкерлер жөнүндө, катышып жаткан бардык партиялар жөнүндө, алардын программалары жөнүндө бардык зарыл маалыматтарды алышы керек. Жарандар партияларга гана эмес, талапкерлерге да добуш бере турганын эске алуу менен, биз тиешелүүлүгүнө жараша, партиялардын тизмесиндеги бардык талапкерлер жөнүндө маалымат алышы үчүн аракет кылышыбыз керек. Ошондуктан, жарандар маалыматка ээ болуп, башкысы аң-сезимдүү, өздөрүнө татыктуу деп эсептегендерди эркин тандоосу үчүн аймактардагы жалпыга маалымдоо каражаттарын жигердүү өз ара аракеттенүүгө чакырдык.

Шайлоого аялдардын жана жаштардын катышуусу

Азыр шайлоо кампанияларына катышууларына ишеним

көрсөтүш үчүн аял талапкерлер менен иштер уланууда.

Ошондой эле жаш шайлоочулардын потенциалын мобилизациялоо зарыл. Тилекке каршы, акыркы жылдары алардын катышуусу төмөндөдү, потенциалы чоң болгону менен 25 жашка чейинки жарандардын 25%ы гана шайлоого катышты. 30 жашка чейинки жаш шайлоочулар шайлоочулардын тизмесинин 31% дан ашыгын түзөт. Бул 1 миллион 200 миң жаран.

Кыргызстандыктардын 58% КР БШК ишмердүүлүгүн оң баалайт

"Жалпы иш" коомдук фонду 2012-жылдан тарта БШКнын эффективдүүлүгүн кыргызстандыктар кандай баалайт деген ЭАРИ (Эл аралык Республикалык Институт) маалыматтарына талдоо жүргүздү.

2012-жылы респонденттердин 47% КР БШКнын ишине оң баа беришкен.

Орточо алганда, изилдөө жылдарында КР БШКнын ишмердүүлүгүнө оң баа берүү 31% дан 59% га чейин болгон.

Биз Молдова, Армения жана Грузиядагы шайлоо комиссияларынын баалоолорун салыштырдык, анда ЭАРИ Кыргызстандагыдай эле жарандарды сурамжылоодо ушул методологияны

колдонгон. Көрсө, 59% бул төрт өлкөнүн ичинен эң жогорку оң баа болуп чыкты.

Молдова БШКнын ишмердүүлүгүнө оң баа 2015 - жылы 13% дан 2019 -жылы 41% га чейин жетет. Грузияда БШКнын ишмердүүлүгүн баалоо 34төн 54%га чейин өзгөрүп турат.

Армения БШКнын ишмердүүлүгүнө берилген баа боюнча, ЭАРИ басылмаларын 2018-жылдан бери гана табууга мүмкүн болгон. Бул мезгилде жарандардын БШКнын ишмердүүлүгүнө болгон мамилеси да бир жактуу эмес, 24% дан 53% га чейин болгон.

КР БШКнын ишин оң белгилеген респонденттердин пайызы 2015-жылдан 2017-жылдын аягына чейин өсүүдө. Оң баалоонун туу чокусу 2017 - жылдын февраль жана март айларында жүргүзүлгөн сурамжылоолорго туура келет, мында респонденттердин 59% БШКнын ишмердүүлүгүн оң баалашкан.

Бул убакта БШКнын ишине терс баа бергендердин үлүшү, БШКнын ишин билбегендердин үлүшү азаят. Бул учурдагы төрага Нуржан Шайлдабекованын жетекчилиги астында БШКнын жаңы курамынын биринчи жылына туш келди.

ЭАРИ бир убакта өлкөнүн тургундары арасында төрт сурамжылоо жүргүздү: 2020-жылдын 4-октябрына чейинки парламенттик шайлоого чейин, 2020-жылдын декабрындагы президенттик шайлоого чейин жана андан кийин 2021-жылдын февраль-мартында жана 2021-жылдын июль айында Бишкек, Ош жана Токмок шаарларындагы жергиликтүү кеңештерге кайра шайлоо учурунда жүргүзгөн.

2021-жылдын февраль-мартына чейин БШКнын ишине терс мамиленин пайызы оңго караганда жогору бойдон калган (51%). Андан кийин Борбордук шайлоо комиссиясынын ишмердүүлүгүн оң баалоо 58%га көтөрүлдү.

18-35 жаштагылар БШКнын шайлоону өткөрүүдө эффективдүүлүгүнө көбүрөөк ишенишет.

Аялдар эркектерге (31%) караганда оң иш катары көбүрөөк (44%) баалашкан.

Искендер Гайпкулов, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын Контролдук-текшерүү тобунун жетекчиси, шайлоолордун финансылык ачыктыгын камсыздоо иши жөнүндө

Контролдук -текшерүү тобу КР БШКнын үч мүчөсүнөн,

мамлекеттик текшерүү органдарынын мүчөлөрүнөн, ошондой эле коомдук эксперттерден турат. "Кыргыз Республикасынын Президентин жана КР ЖК депутаттарын шайлоо жөнүндө" жаңы Конституциялык Мыйзамга ылайык, биздин алдыбызда финансылык ачыктык жана шайлоо процессинин бардык катышуучуларынын финансылык жоопкерчилиги жагынан чоң милдеттер турат.

БШК буга чейин шайлоону мамлекеттик бюджеттен каржылоонун ачыктыгын камсыз кылууга, ошондой эле шайлоого катышкан партиялардын жана талапкерлердин шайлоо фонддорунун ачыктыгын камсыз кылууга багытталган ченемдик актылардын топтомун кабыл алган.

Кабыл алынган жоболор мамлекеттик бюджеттин шайлоолорду пландаштыруунун жана отчеттуулуктун стандарттарынан тышкары, ошондой эле талапкерлердин жана саясий партиялардын шайлоо фондуна чегерилген каражаттардын келип чыгуу булактарын ачыктоону, шайлоо өнөктүгүнүн учурунда саясий

партиялардын чыгашаларынын ачыктыгын карайт.

Келе жаткан шайлоо аралаш система боюнча өтөт, тиешелүүлүгүнө жараша саясий партиялар да, бир мандаттуу округдарда көрсөтүлгөн талапкерлер да шайлоо фонддорун түзүшү керек. Бардык фонддор нактадай эмес негизде иштеши керек. Бардык акы төлөнүүчү кызматтар көрсөтүү үчүн ачык болушу керек, бул багытта биз эксперттер менен көп иштерди аткардык.

"Электрондук талапкер"

<https://talapker.shailoo.gov.kg/ru/parliamentary> порталында ар бир

катышуучунун жеке баракчасы болот, анда жеке маалыматтан жана программалардан тышкары, бардык финансылык операциялар: акча кайдан келет жана кайда жумшалаары көрсөтүлөт.

Шайлоону каржылоону мүмкүн болушунча ачык кылуу үчүн Улуттук жана коммерциялык банктар, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен бирдикте чыгымдардын ар бир пункту боюнча каражаттарды көзөмөлдөөнү караган жаңы ченемдер иштелип чыкты.

Ар бир шайлоочу талапкердин жана саясий партиянын финансылык операциялары менен тааныша алат, алар ачык жана чынчыл берилет. Мындан

тышкары, шайлоо учурунда партиялар жана талапкерлер шайлоо фонддорунун каражаттарды кабыл алуусу жана чыгымдалышы боюнча отчетторду системалуу түрдө тапшырууга милдеттүү.

Биздин дагы бир милдетибиз - округдук шайлоо комиссияларына бөлүнгөн каражатты туура пайдалануу. Контролдук-текшерүү тобу шайлоонун жүрүшүндө округдук гана эмес, Борбордук шайлоо комиссиясынын бардык чыгымдарын көзөмөлдөйт.

Шайлоодо финансылык жоопкерчиликти камсыз кылуунун алкагында, КР БШКсы бүткүл өлкө боюнча финансы боюнча ыйгарым укуктуу өкүлдөр менен банк кызматкерлерине шайлоо фонддорун түзүү, финансылык отчеттуулукту берүү жана жалпысынан шайлоонун финансылык ачыктыгын камсыз кылуу тартиби боюнча тренингдерди өткөрөт.

Маалымат үчүн:

КР ЖК депутаттарын шайлоонун ачык-айкындуулугу үчүн төмөнкү маалыматтар БШКнын расмий сайтында (<https://shailoo.gov.kg/> <https://talapker.shailoo.gov.kg/>)

милдеттүү түрдө жайгаштырылууга тийиш.

Жеке маалыматтар жана банктык сыр жөнүндө мыйзамдарды эске алуу менен

банк мекемеси тарабынан берилген талапкердин, саясий партиянын атайын эсебине акча каражаттарынын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө маалымат (банк маалыматы);

1. Шайлоо өнөктүгүн каржылоо боюнча талапкерлердин, саясий партиялардын финансылык отчеттору (биринчи, экинчи, финалдык);

2. Сумма жөнүндө маалымат:

- талапкерлерден, саясий партиялардан түшкөн шайлоо күрөөсү;
- талапкерлерге, саясий партияларга кайтарылган шайлоо күрөөсү;
- мамлекеттик бюджеттин кирешесине чегерилгени.

Акбалык Жумалиева,
майыптуулугу бар
жарандардын шайлоо
укуктарын ишке ашырууну
жакшыртуу боюнча жумушчу
топтун жетекчиси

Учурда шайлоо участкаларында ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген шайлоочулардын

тизмеси аныкталып, муктаждык карталары толтурулууда.

Муктаждык картасы - бул добуш берүү учурунда майып адамга кандай жардам керек экендиги тууралуу карта.

Мүмкүнчүлүгү чектелген айрым жарандар бар, алар үйүндө добуш беришет, бирок башка жарандар менен бирге шайлоо участкасына келип добуш бергендер да бар.

Добуш берүүгө жеке катышкысы келген ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга биз бардык шарттарды түзүшүбүз керек. Мисалы, баса албагандардын ыңгайлуу кыймылы үчүн пандустарды орнотуу зарыл. Учурда шайлоо участкаларында 85% пандустар орнотулду.

Пандустар менен бирге СНИПтер берилерин тактоо керек. Шайлоодон кийин бардык социалдык объектилерде, мейли мектептерде, бала бакчаларда, клубдарда болсун, келечекте ошол эле пандустарды колдонууга мүмкүн болот. Бул мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын эркин жүрүүсүн камсыздайт.

Биз пандустар курула элек жерлерди жергиликтүү бийлик менен биргеликте көзөмөлдөйбүз. Мындан тышкары, көрбөгөн жарандар бар, алардын канчасы Брайль

шрифти менен окуй аларын билип атайын бюллетендерди даярдоо үчүн алдын ала эсебин алабыз. Мындай басып чыгаруу кадимки бюллетендерге караганда кымбатыраак, андыктан көзү азиз жарандардын так санын билишибиз керек.

Брайль шрифттин окуй албаган жарандар дагы бар, алар үчүн башка шарттар талап кылынат, мисалы, кээ бирөөлөрүнө коштоочу ыктыярчылар керек. Биз аларды социалдык таксилер менен камсыздайбыз. Ошондуктан, бул этапта мүмкүн болушунча муктаждыктар картасын түзүү маанилүү.

БШК мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын тизмесин Социалдык фонддон жана социалдык жардам көрсөтүүчү уюмдардан алат. Айрым учурда маалымат так эмес болгондуктан, ишке тартылган кызматкерлер азыр бул маселе боюнча иштеп жатышат.